

Handläggare
Malin Segerlund
Telefon: 08-50800976**Till**
Förskolenämnden
2026-01-20

Funktionsprogram för förskolelokaler

Förvaltningens förslag till beslut

1. Förskolenämnden godkänner Funktionsprogram för förskolelokaler och överlämnar programmet till kommunstyrelsen i enlighet med kommunfullmäktiges uppdrag.
2. Paragrafen justeras omedelbart

Sammanfattning

I samband med budget 2024 beslutade kommunfullmäktige att ge förskolenämnden i uppdrag att i bred samverkan med berörda förvaltningar, nämnder och bolag, ta fram ett styrande stadsövergripande funktionsprogram för förskolelokaler.

Syftet med förslaget till ett stadsövergripande funktionsprogram för förskolelokaler är att det ska bidra till en likvärdig och kvalitativ funktionalitet vid nybyggnation av förskolelokaler, i såväl friliggande fastigheter som i flerbostadshus.

En tydlig struktur, ett gemensamt arbetssätt och gemensamma mallar inom staden skapar möjligheter för en bredare samverkan och en samsyn i arbetet, vilket är nödvändigt för att nå likvärdighet vid planering och i den vidare projekteringsprocessen.

Funktionsprogrammet kommer, tillsammans med Lekvärdesriktlinjer, leda till en ökad likvärdighet gällande förskolornas utformning både inomhus och utomhus, men också till en mer kostnads- och tidseffektiv planering av nya förskolor liksom vid anpassningar i befintliga förskolor.

Förskoleförvaltningen föreslår att förskolenämnden godkänner förvaltningens förslag till Funktionsprogram för förskolelokaler.

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade i samband med budget för 2024 att ge förskolenämnden i uppdrag att i samarbete med

kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, SISAB samt övriga berörda nämnden ta fram ett funktionsprogram för förskolelokaler.

Funktionsprogrammet ska enligt anvisningarna vara styrande vid ny-, om- och tillbyggnation av förskolor som nyttjas av stadsdelarna. Programmet ska tillsammans med Lekvärdesriktlinjer sätta ramar för hur förskolor i Stockholm ska planeras och utformas, såväl invändigt som för utomhusmiljön. Programmet ska även bidra till att uppnå stadens mål för miljö- och klimatarbete.

Förskoleförvaltningen har i samverkan med berörda förvaltningar, bolag och nämnder utarbetat ett förslag till Funktionsprogram för förskolelokaler.

Ärendet

Kvalitet i Stockholms stad innebär att leva upp till målgruppernas behov och förväntningar. Med barnen i fokus ska således alla förskolor i Stockholms stad hålla en hög kvalitet. Varje förskola behöver utformas utifrån det som är bäst för såväl dagens som morgondagens stockholmare samt för staden i sin helhet. Staden ska i normalfallet planera för förskolor med mellan 4–8 avdelningar. Endast efter särskild prövning av alla tänkbara alternativ kan förskolor som har fler än 8 avdelningar planeras, detta ska i så fall beslutas av beställande nämnd och i tidigt skede.

Väl utformade förskolelokaler skapar goda förutsättningar för barnens lärande samtidigt som de lägger grunden för en god arbetsmiljö. Förskolelokaler ska till exempel ge fysiska förutsättningar för trygghet och variation i arbetssätt. Lokalerna ska också vara flexibla och föränderliga för att kunna möta förskolans olika behov. Därtill ska lokalerna vara yteffektiva och hållbara över tid utifrån pedagogik, arbetssätt och förändringar i barnunderlaget.

Varje förskoleprojekt är unikt utifrån dess olika förutsättningar, bland annat gällande planbestämmelser, upplåtelseform, efterfråga och behovssituation, projektekonomi med mera. Programmet anger övergripande funktioner som säkerställer lokalmässiga krav utifrån förutsättningarna oaktat lokalens storlek, förskolans geografiska placering, dess organisering eller regiform. Funktionskraven beskriver de kvaliteter och egenskaper som ska uppnås och utgår ifrån fem grundläggande parametrar som beskriver generella behov samt specifika behov i vissa delar av förskolan. Resultat av detta är en ökad likvärdighet när det gäller funktionalitet i förskolelokalerna.

Syftet med Stockholms stads Funktionsprogram för förskolelokaler är att ha en stadsövergripande samsyn vid planering av förskolor, så att de uppfyller funktionella krav på ändamålsenliga, säkra och trygga miljöer. Programmet och dess stödmaterial utgör tillsammans dokumentet Lekvärdesriktlinjer verktyg för planering och projektering av nya förskolor samt vid om- och tillbyggnad av befintliga förskolor. Detta för att säkerställa kvalitet och funktionalitet och bidra till en ökad likvärdighet gällande förskolornas utformning inomhus och utomhus.

Därutöver ska programmet bidra till ökad effektivitet och tidsbesparing under projektprocessen, förenkla samspelet mellan beställare och utförare och därigenom minska kostnaderna för projekten. Vidare bidrar programmet till att uppnå stadens mål för miljö- och klimatarbete och vid nybyggnation ska staden projektera förskolor motsvarande lägst Miljöbyggnad Silver.

Funktionsprogram för förskolelokaler är upplagt enligt samma struktur som Funktionsprogram för skollokaler. Detta med syfte att effektivisera lokalplaneringen och tillskapa ändamålsenliga tillika effektiva skol- respektive förskolelokaler. Dessa är möjliga att omvandla från skola till förskola och tvärtom utifrån skiftande behov och efterfrågan samt rådande ekonomiska förutsättningar.

Funktionsprogrammet har ett tillhörande stödmaterial som presenteras och beslutas av förskolenämnden.

Funktionsprogrammet beslutas av kommunfullmäktige. Programmets funktioner aktualitetsprövas och eller revideras vart femte år på initiativ av förskolenämnden och arbetet sker i samråd med kommunstyrelsen. Tillhörande stödmaterial hålls uppdaterat av förskoleförvaltningen i samverkan med utbildningsförvaltningen och stadsledningskontoret.

Barnrättsanalys och jämställdhetsanalys

Förvaltningens bedömning är att Funktionsprogram för förskolelokaler beaktar barnrättsperspektivet vid utformandet av förskolor lokaler. Barnen får goda förutsättningar för lek, utveckling och lärande. Funktionsprogrammet är könsneutralt och därmed inte innebär någon påverkan på barn utifrån könstillhörighet. Bedömningen är även att programmet inte medför några negativa konsekvenser för jämställdhet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen ekonomi och styrning i samverkan med avdelningen för stadsövergripande utveckling. Fackliga företrädare samt Rådet för funktionshinder har under arbetsprocessen fått möjlighet att ta del av utkast till program och lämna synpunkter. Fackliga företrädare ges ytterligare möjlighet att ta del av ärendet den 12 januari och rådet för funktionshinder får möjlighet att ta del av ärendet den 14 januari.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Vid planering av både ny- och ombyggnad av förskolor, som sker på respektive stadsdelsförvaltning, är utgångspunkten alltid behovet och efterfrågan på förskoleplatser både i det aktuella området och i stadsdelsnämndsområdet generellt. Planmässiga och ekonomiska förutsättningarna är också viktiga faktorer vilka kan påverka uppförandet av en förskola.

I processen med planering av ny förskola eller förändringar inom befintlig förskola ska det övergripande funktionsprogrammet som grund vara styrande. Tillsammans med lekvärdesriktlinjer, andra styrdokument och lokala program säkerställs också att de planerings- och projekthandlingar som tas fram uppfyller stadens intentioner och mål.

Det övergripande funktionsprogrammets upplägg utgör, enligt förvaltningen, en lägsta nivå och en kvalitetssäkring av funktionerna, utan ska-krav utifrån att respektive förskoleprojekt är unikt. Utifrån projektens mycket olika förutsättningar kan avsteg från programmen behöva göras. Frågeställningar kring olika avsteg bör, enligt förskoleförvaltningen, hanteras av beställaren under planerings- och projekteringsprocessen, det vill säga av berörd stadsdelsförvaltning som har delegation att besluta i frågan, enligt förvaltningen.

De lokala funktions- respektive lokalprogrammen utgör i dagsläget planeringsunderlag i den dialog som stadsdelsförvaltningarna för med andra involverade aktörer. Under projektprocessen utarbetas en objektsspecifik bygghandling för respektive förskoleprojekt i nära samverkan med byggaktören. Denna handling kommer ha sin grund i övergripande funktionsprogram för förskola, andra styrdokument samt de lokala funktions- respektive lokalprogrammen.

Förvaltningen föreslår att förskolenämnden hemställer om att kommunfullmäktige godkänner förslag till Funktionsprogram för förskolelokaler enligt bilaga till förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande. Vidare föreslår förskoleförvaltningen att förskolenämnden godkänner stödmaterialet till Funktionsprogram

för förskolelokaler enligt bilaga till förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande.

Gunilla Davidsson
Gunilla Davidsson
Förvaltningschef
Förskoleförvaltningen

Katarina Odén Ryhede
Katarina Odén Ryhede
Avdelningschef
Förskoleförvaltningen

Bilagor

1. Funktionsprogram för förskolelokaler
2. Stödmaterial Funktionsprogram för förskolelokaler

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Davidsson, Förvaltningsdirektör	2026-01-02
Katarina Odén Ryhede, Avdelningschef	2026-01-02